

Földi útvonaltervezés II. (öntanuló navigáció)

Intelligens Rendszerek
Gyakorlat

Navigáció

- A navigáció feladata, hogy a robot egy kijelölt célpozícióba jusson. A mozgás során több szempontot is figyelembe kell venni:
  - A robot mozgási lehetőségei
  - A mozgásra fordított energiaszükséglet
  - Idő
  - Robot mechanikai tulajdonságai
  - Terepviszonyok
- Ismert / ismeretlen terep

Navigáció

- Akadályelkerülés és pályatervezés
  - szabályalapú algoritmus
    - módosított szabályalapú algoritmus
    - neurális-elvű algoritmus
    - **tapasztalat szerzésen alapuló algoritmus (öntanuló)**
  - hullám-továbbterjesztéses algoritmus
    - módosított hullám-továbbterjesztéses algoritmus
  - GVD-elvű, gráfbejáráson alapuló algoritmus

Öntanuló navigáció

- A tapasztalat szerzésen alapuló algoritmus (öntanuló) valójában a szabály alapú navigációnak egy változata
- A szabálytábla kézi összeállítását igyekszünk elkerülni, így azt az algoritmus tapasztalatszerzés útján tanulja meg
- A legegyszerűbb 4x4-es szabálytáblán vizsgáljuk meg, de valójában ennél jóval bonyolultabbak léteznek, melyeket kézzel nem könnyű beállítani

Öntanuló navigáció

- Ugyanaz igaz rá, mint a szabályalapúra, azaz:
  - Ismert és ismeretlen terepen is működik
  - Csak lokális döntéseken alapul
  - Nem garantált a cél elérése
  - Nem tudni, hogy egyáltalán elérhető-e a cél

Öntanuló navigáció

- Legegyszerűbb eset:
  - 4 helyzet, a cél iránya a robothoz képest
    - Fent, Lent, Jobbra vagy Balra van
  - 4 lehetséges lépés:
    - Fel, Le, Jobbra, Balra
  - A robotnak tapasztalatszerzés alapján kell elsajátítania, hogy melyik irányhoz melyik lépés tartozik (*figyelem, a fenti, 4x4-es eset a legegyszerűbb!*)

Öntanuló navigáció

- A szabálytábla kézi létrehozása és kitöltése helyett tapasztalati úton tanítjuk a rendszert.
- Meghatározzuk a robot kialakítása alapján a lehetséges lépéseket, majd a lekezelendő helyzeteket.
- Ez megad egy 2D szabálytáblát (min. 4x4 a mi esetünkben)
  - Jobbra, balra, fel, le irányban van a cél
  - Jobbra, balra, fel, le lépünk
  - Akadályt jelenleg nem kezelünk (üres térképen navigálunk)

Öntanuló navigáció

- Navigáció lépései:
  - Kezdetben a szabálytábla üres
  - Irány meghatározása
    - Merre van a Cél mező a Robothoz képest?
    - Ez megadja a szabálytábla egy sorát
  - A szabálytáblában ki kell keresni az adott irányhoz tartozó legjobb lépést
    - A sorban ki kell választani a maximális értéket
    - Ennek index értéke mondja meg, hogy merre lépjen a robot (függetlenül attól, hogy „jó” vagy „rossz” irányba lépünk)
  - Lépés után meg kell vizsgálni, hogy közeledtünk, vagy távolodtunk a célhoz képet
    - Ha közeledtünk, az adott szabály jóság értékét növelni kell
    - Ha távolodtunk, az adott szabály jóság értékét csökkenteni kell
  - Új futtatásnál a szabálytábla tartalma (tapasztalat) megmarad

Matlab keretprogram

- Alaptérkép betöltése (32d.png)
  - Piros (255,0,0) cella: Robot
  - Zöld (0,255,0) cella: Cél
  - Fehér cellák (255,255,255): üres mező
  - Fekete cellák (0,0,0): akadály
- A keretprogram átalakítja ezt a képet (tömböt) egy 2D tömbbé, melyben a következő értékek szerepelnek:

```
emptyVal=0;  
finishVal=-1;  
robotVal=-2;  
pathVal=-2.5;  
obstacleVal=-3;
```


Matlab keretprogram

```
%szabálytábla sorai, oszlopai
```

```
directions=4;
```

```
movements=4;
```

```
%directions (irányok, merre van a cél?)
```

```
dirRight=1;
```

```
dirLeft=2;
```

```
dirUp=3;
```

```
dirDown=4;
```

```
%movements (lépések, merre léphetünk?)
```

```
moveRight=1;
```

```
moveLeft=2;
```

```
moveUp=3;
```

```
moveDown=4;
```


Matlab keretprogram

```
robotPos=startPos;
```

```
prevPos=startPos;
```

```
while(norm(robotPos)~=norm(finishPos))
```

Addig fut, amíg a robot el nem ér a célba

Q1: Mindig elér?

Q2: Biztosítja valami azt, hogy ha nincs út megáll?

Feladat: Navigáció lépéseinek az implementálása

1. feladat

directionIndex, azaz a robothoz képest a cél irányának meghatározása

2. feladat

movementIndex, azaz az adott irányhoz tartozó legnagyobb jóságú lépés kiválasztása a szabálytáblából

3. feladat

az új lépés kiszámítása, azaz "newPos" változó sorának ill. oszlopának inkrementálása ill. dekrementálása

4. feladat

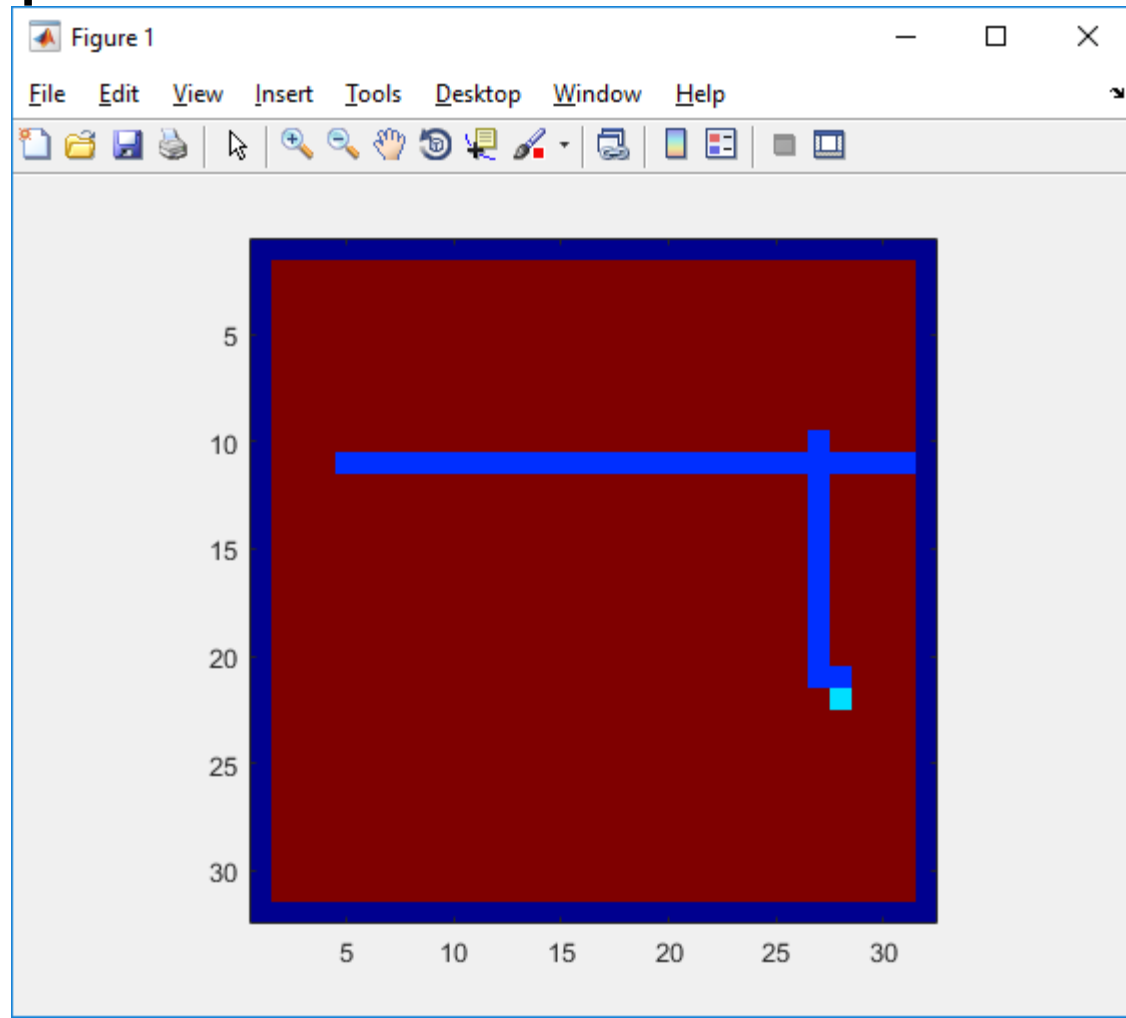
távolság ellenőrzése, ha közeledtünk => szabály megerősítése, ha távolodtunk => szabály lerontása

A keretprogram végrehajtja a továbbiakat (léptetés, vizualizáció, stb.)

Matlab keretprogram

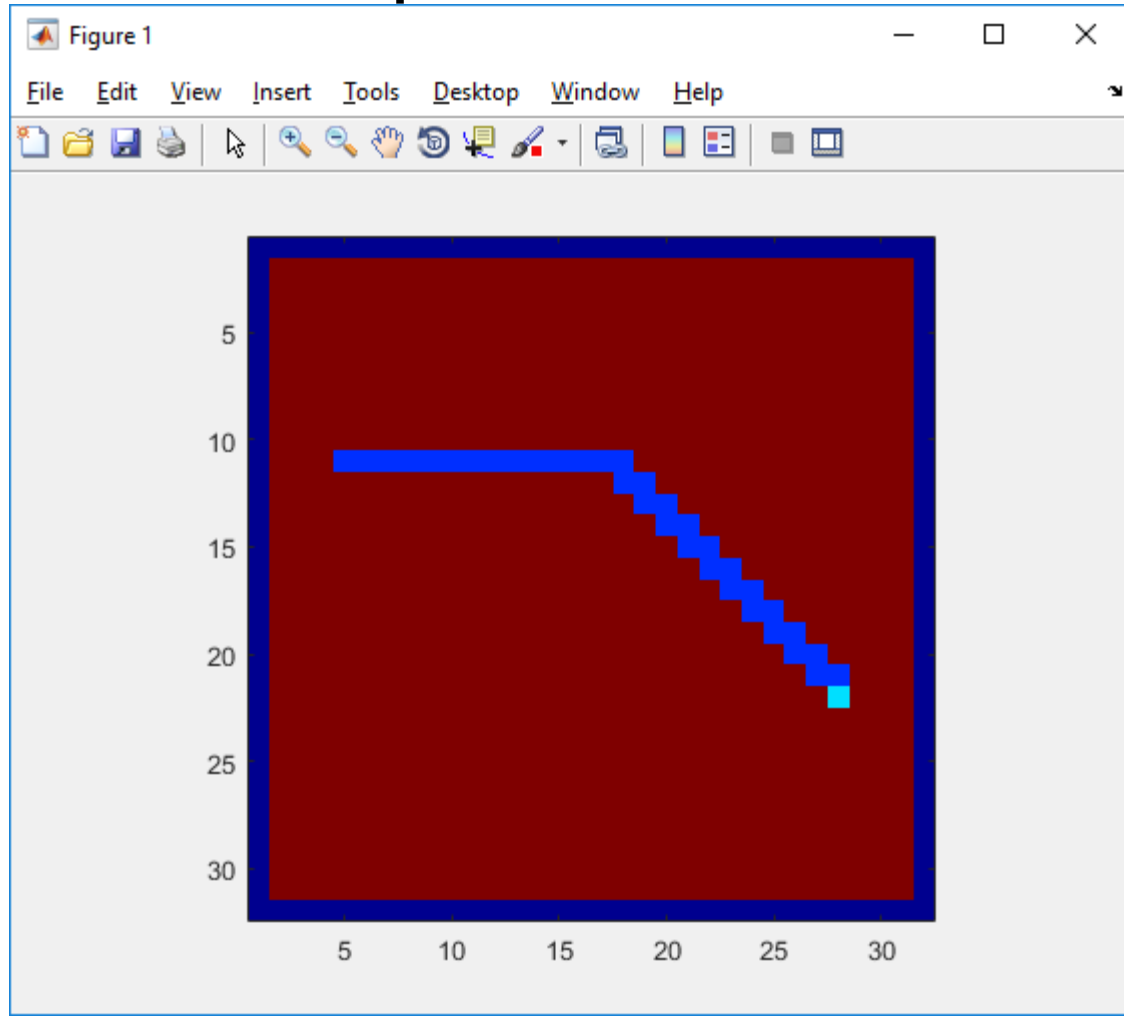
- Első futás, 0 tapasztalattal:

Matlab keretprogram

- Második futás, az első tapasztalatával:

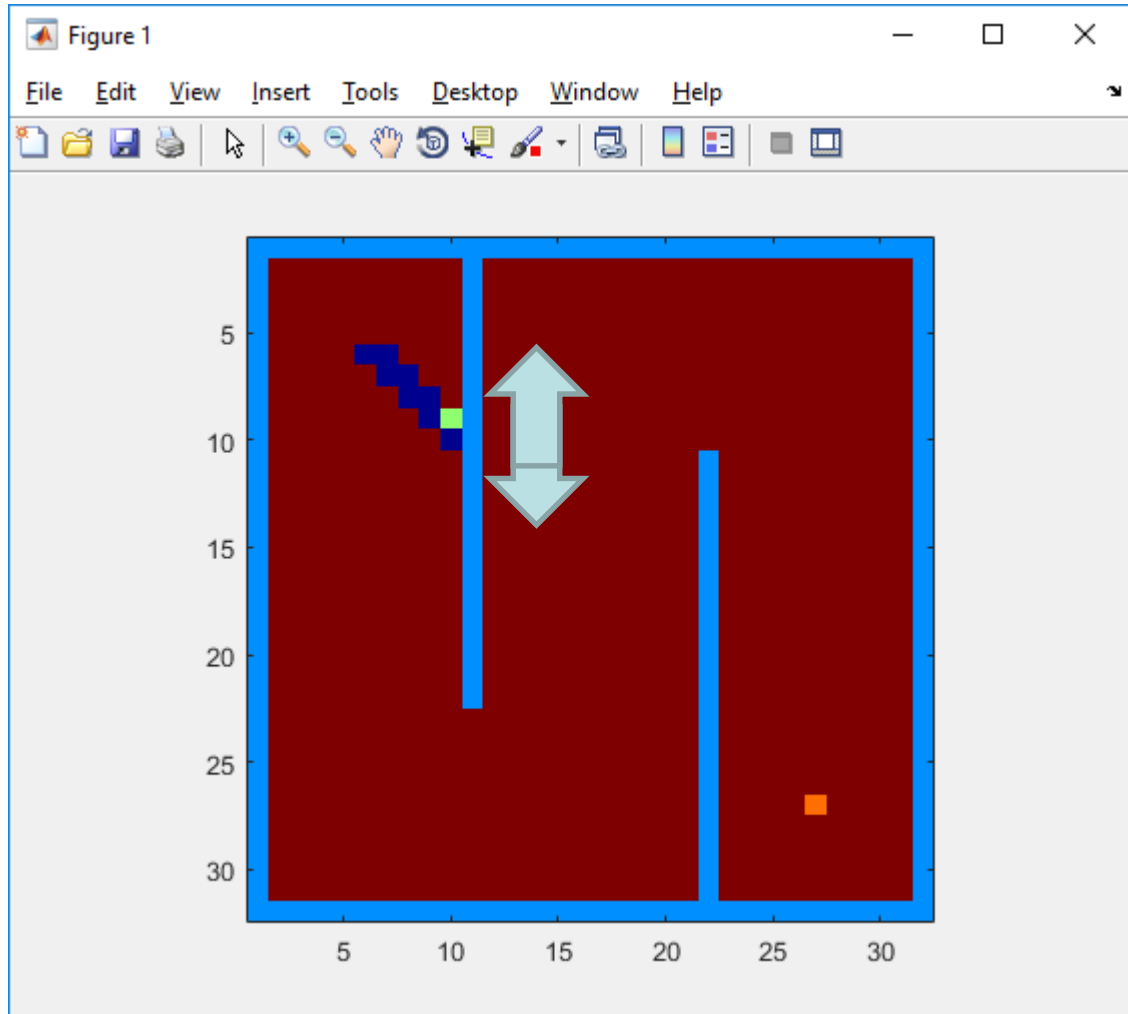
Matlab keretprogram

- Kiegészítés:
  - Akadály kezelése: ha akadályba ütközünk, lépünk vissza az előző pozícióba

Matlab keretprogram

- Ha akadályba ütközik, elakadhat

Öntanuló navigáció

- Előnyök?
  - Ismert és ismeretlen terepen is működik
- Hátrányok?
  - Nem garantált a cél elérése
  - Nem tudni, hogy egyáltalán elérhető-e a cél